USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juřičkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **A. B.**, zastoupený Mgr. Umarem Switatem, advokátem, sídlem Dědinova 2011/19, Praha 11, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, sídlem Loretánské náměstí 101/5, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 8. 2020, č. j. 307097/2020-VO, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 4. 11. 2021, č. j. 72 A 54/2020-54,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím nově posoudil důvody neudělení krátkodobého víza [§ 180e odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)], a shledal, že rozhodnutí Velvyslanectví České republiky v Rabatu (Marocké království) ze dne 12. 2. 2020 bylo vydáno v souladu s § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců.

[2] Správní orgány dospěly k závěru, že se žalobce dopustil obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat vízum k pobytu tím, že účelově uzavřel manželství s občankou České republiky. Správní orgány vycházely z toho, že v případě žalobce nejsou naplněna pozitivní indikativní kritéria zpochybňující obcházení zákona. Žalobce nikdy nepobýval na území členského státu Evropské unie, v minulosti neúspěšně žádal o vízum, přičemž bez statusu rodinného příslušníka občana EU by pro něj bylo získání pobytového oprávnění jinak obtížné. S ohledem na rozpory v tvrzeních poskytnutých manžely ohledně jejich setkání (seznámení) a délky vztahu nebylo možno konstatovat ani naplnění kritéria dlouhodobého vztahu páru před sňatkem. Manželství taktéž v době rozhodování správních

orgánů netrvalo dlouhou dobu, manželé nikdy nežili ve společné domácnosti, ani nepřijali vážný dlouhodobý společný finanční závazek. Správní orgány se dále zabývaly naplněním negativních indikativních kritérií naznačujících úmysl obcházet zákon. Žalovaný v rozhodnutí podrobně popsal řadu rozporů v tvrzeních manželů ohledně jejich osobních údajů (žalobce neznal datum narození manželky, ani datum uzavření sňatku), poukázal také na existenci jazykové bariéry mezi manžely a rozpory v tvrzeních ohledně dorozumívacího jazyka. Manželé se neshodovali, ani pokud jde o záměr mít společné děti.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci, který ji rozsudkem označeným v záhlaví zamítl. Krajský soud v řízení doplnil dokazování o důkazy navržené žalobcem, jimiž se žalobce pokoušel zpochybnit skutková zjištění správních orgánů a jejich závěr o účelovosti uzavřeného manželství. Ani doplnění dokazování (zejména provedeným výslechem manželky) však dle krajského soudu nevedlo ke zpochybnění závěrů žalovaného, že žalobce by bez sňatku nezískal pobytové oprávnění na území Evropské unie a že v tvrzeních manželů existovaly natolik zásadní rozpory, které se ani výpovědí manželky před soudem nepodařilo odstranit, naopak další rozpory vyvstaly. Ke společnému soužití krajský soud poznamenal, že pár se setkal před svatbou pouze čtyřikrát (ke dni jednání soudu za dobu osmi tvrzených let vztahu celkově pouze sedmkrát), a to vždy pouze na krátkou dobu v období letních dovolených. Tato skutečnost dle krajského soudu nepotvrzuje funkční trvalé manželské soužití. Z prokázané socioekonomické situace obou manželů přitom vyplývá, že se mohli objektivně navštěvovat častěji či spolu žít, avšak neučinili tak. Dokazováním před soudem nebyl vyvrácen ani závěr žalovaného, že mezi manžely existuje jazyková bariéra. Žalobce v řízení nepředložil žádný důkaz o vzájemné komunikaci s manželkou v českém nebo jiném jazyce, a to ani v období po vydání rozhodnutí žalovaného. Krajský soud rovněž potvrdil závěry žalovaného ohledně rozporů v plánování rodiny. Poukázal taktéž na to, že manželka nepřijala žalobcovo příjmení z důvodu tvrzené náročnosti administrativní změny dokumentů, ačkoli v nedávné minulosti podobu svého příjmení k vlastní žádosti změnila. Krajský soud proto její vysvětlení považoval za nedůvěryhodné. Fotografie doložené žalobcem dle krajského soudu zachycují toliko společnou přítomnost manželů blíže neurčeného dne na neurčené oslavě, na fotografiích není přímo zachycen ani svatební obřad, ani přítomnost dalších osob na něm (s výjimkou žalobcova otce na jediné fotografii). Na dalších fotografiích pořízených na výletech či doma u žalobce jsou pak manželé zachyceni s otcem a sestrami žalobce, dle krajského soudu však nedokládají společné soužití, manželé je sami označují jako výlety a dovolené. Ani další důkazy (písemná prohlášení a svědecké výpovědi dalších osob) nepřinesly dle krajského soudu relevantní informace ve vztahu k posouzení účelovosti sňatku, nebo byly soudem hodnoceny jako nevěrohodné. Dle krajského soudu tak dokazování ve správním i soudním řízení neprokázalo úmysl manželů vést společný život, ale naopak záměr obcházet předpisy cizineckého práva.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že skutková podstata, z níž správní orgán v souzené věc vycházel, nemá oporu ve spisech (nebo s nimi byla přímo v rozporu), avšak krajský soud rozhodnutí žalovaného nezrušil. Krajský soud ani správní orgány neumožnily stěžovateli unést

důkazní břemeno, ačkoli stěžovatel důkazy navrhl. Stěžovatel v kasační stížnosti popíral, že mezi manžely existuje jazyková bariéra stejně jako údajný rozpor v plánování rodiny. S odkazem na konkrétní judikaturu Nejvyššího správního soudu k posuzování účelového manželství namítal, že žalovaný se měl nejprve zaměřit na to, zda manželství není účelové, a až poté zkoumat záměr obcházet zákon. Skutečnost, že manželství stěžovateli přineslo imigrační výhodu, nepostačuje pro konstatování účelového manželství. Je nutno prokázat, že uzavření manželství směřovalo výlučně nebo převážně k získání pobytového oprávnění. Stěžovatel upozornil, že v souzené věci manželé deklarovali dlouhodobou známost, úmysl budoucího soužití i záměr založit rodinu. Před sňatkem se stýkali v rámci vlastních možností, manželka stěžovatele navštěvovala, ačkoli má povinnosti ke svým starým rodičům na Ukrajině. Rozpory ve výpovědích manželů nebyly dle stěžovatele natolik závažné, aby odůvodnily závěr, že manželství bylo uzavřeno s cílem obcházet zákona a že směřovalo převážně nebo výlučně k získání pobytového oprávnění. Hodnocení správních orgánů i krajského soudu je dle stěžovatelova názoru zkratkovité a nepřihlíží ke všem okolnostem věci. Absence některých svatebních fotografií (obsahujících snímky svatebních hostů) nemůže být důkazem o tom, že svatba neproběhla (anebo proběhla jen „na oko“). Stěžovatel upozornil, že neznalost některých osobních údajů z předchozího života odpovídá skutečnosti, že manželé spolu dosud nežili, a proto nelze předpokládat, že budou znát veškeré detaily. Dále namítl, že rozhodnutí žalovaného představuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života obou manželů a bere jim naději na realizaci běžného manželského života.

[5] Žalovaný nepokládá kasační stížnost za důvodnou. Zopakoval a blíže rozvedl úvahy obsažené již ve vydaném rozhodnutí, které podpořil obsáhlejší citací z judikatury Nejvyššího správního soudu. Zdůraznil rozpor již v samotných tvrzeních stěžovatele o délce známosti s manželkou (při prvém pohovoru provedeném v souvislosti s první žádostí o vízum stěžovatel uvedl, že se znají od roku 2017, při druhém pohovoru v souvislosti s druhou žádostí již uváděl, že se znají od roku 2014, kdy se měli seznámit v Moskvě). Dále se žalovaný podrobněji zabýval otázkou nevedení společné domácnosti, přestože v něm manželům nic nebránilo a nebrání. Žalovaný se domníval, že důkazní břemeno stran prokázání účelovosti uzavřeného sňatku unesl, jeho rozhodnutí je přezkoumatelné, se závěry krajského soudu se ztotožnil.

[6] Stěžovatel reagoval na vyjádření žalovaného podáním repliky, v níž zopakoval, že manželství není účelové. Uvedl, že je zdravý a práceschopný, ovládá český jazyk a zdokonaluje se v něm, nebude proto zátěží pro sociální systém. Manželé mají na území České republiky kvalitní zázemí, manželka zde má příbuzné a zdroj obživy, nepřeje si proto žít v jiné zemi. Stěžovatel je manželkou finančně zajištěn, nicméně je ochoten v České republice neprodleně nastoupit do zaměstnání. Oba manželé doufají, že žádosti bude vyhověno, manželka je zdlouhavým řízením již vyčerpaná, oba se trápí. Stěžovatel připomněl, že žalovaný byl povinen zkoumat dopady vydaného rozhodnutí do stěžovatelova soukromého a rodinného života.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před

krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, která se uplatní též po novelizaci soudního řádu správního, jež institut nepřijatelnosti kasační stížnosti rozšířila z věcí mezinárodní ochrany na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[9] Stran přesahu vlastních zájmů z pohledu výše uvedených kritérií stěžovatel v kasační stížnosti nic netvrdil, přičemž ani jedna z uplatněných kasačních námitek není důvodem, který by mohl založit přesah vlastních zájmů stěžovatele, natož přesah svým významem podstatný. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku krajského soudu rovněž *prima facie* neshledal žádná pochybení, natož pochybení zásadního rázu, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Krajský soud (stejně jako žalovaný) při posuzování otázky účelovosti manželství správně vycházel z indikativních kritérií vymezených ve sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států [ze dne 2. 7. 2009, č. KOM(2009)313] a ve sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě nazvaného „Pomáhat vnitrostátním orgánům v boji proti zneužívání práva na volný pohyb: Příručka pro řešení otázky údajných účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU“ [ze dne 26. 9. 2014, č. KOM(2014)604]. Možnost využít indikativní kritéria jako vodítko při vyhodnocování účelovosti manželství Nejvyšší správní sodu potvrdil ve své dosavadní judikatuře, např. v rozsudku ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43, bod [22], rozsudku ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, body [50] - [52], rozsudku ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21, bod [28], nebo rozsudku ze dne 8. 9. 2021, č. j. 5 Azs 56/2019-21, body [15] a [16], nebo rozsudku

[11] Lichá je námitka stěžovatele, že se žalovaný a krajský soud měl zaměřit nejprve na kritéria pozitivní (ve prospěch stěžovatele). Tímto způsobem totiž žalovaný i krajský soud v předchozím řízení postupovali. Vzhledem k tomu, že neshledali naplnění žádného z pozitivních kritérií, věnovali se následně hodnocení negativních kritérií a posouzení konkrétních okolností daného případu. V souzené věci proto nelze dospět k závěru, že by byla mechanicky či zkratkovitě aplikována pouze negativní kritéria v neprospěch stěžovatele, jak tvrdil v kasační stížnosti.

[12] Krajský soud věc posoudil v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu. Již v rozsudku ze dne 30. 4. 2014, č. j. 3 As 101/2013-34, Nejvyšší správní soud

uvedl, že při posuzování účelovosti manželství (z hlediska zákona o pobytu cizinců) *„není možné uspokojivého výsledku dosáhnout zdůrazňováním dílčích okolností. Precizním soustředěním skutkového podkladu a vyhodnocením důkazů je třeba vytvořit logická řetězec skutkových okolností, nevzbuzující důvodné pochybnosti o skutkovém základu posuzované věci.“* Krajský soud v souzené věci vycházel z logického řetězce skutkových okolností nevzbuzujících důvodné pochybnosti, které podrobně popsal v odůvodnění napadeného rozsudku. Ani doplněním dokazování před soudem nedošlo ke zpochybnění zjištěných skutkových okolností a jejich hodnocení, pokud jde o účelovost uzavřeného manželství. Nejvyšší správní soud nepovažuje za nutné je na tomto místě podrobněji popisovat. Pouze podotýká, že rozpory týkající se seznámení a vztahu manželů (a jeho délky) jsou zjevné již ze samotných tvrzení stěžovatele při podávání žádostí o víza. Ani výpověď manželky získaná v průběhu správního řízení a následně v soudním řízení pak zjištěné rozpory nejen nevysvětlila, ale naopak je ještě více prohloubila. Již tyto skutečnosti činí celý příběh manželů nevěrohodný, další zjištěné okolnosti pak účelovost manželství potvrzují.

[13] Námitky, jimiž stěžovatel v kasační stížnosti zpochybňuje dílčí skutková zjištění (jazyková bariéra a neshoda manželů v otázce plánování rodiny), dostatečně v napadeném rozsudku vypořádal krajský soud, jehož závěry jsou řádně odůvodněny. Stěžovatel pouze opakuje již dříve uplatněnou argumentaci a domáhá se jejího opětovného posouzení ze strany Nejvyššího správního soudu. Intervence Nejvyššího správního soudu ve vztahu ke skutkovým otázkám je však výjimečná a omezuje se toliko vady řízení a dokazování. Pouhý nesouhlas se skutkovými závěry krajského soudu nemůže založit přijatelnost kasační stížnosti (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 6 As 203/2021-24, bod [10]). Vady dokazování ve vztahu k otázce jazykové bariéry mezi manžely, ani ve vztahu k dalším skutkovým otázkám řešeným před krajským soudem, však Nejvyšší správní soud neshledal.

[14] Namítá-li stěžovatel, že nedostal příležitost k prokázání skutkového stavu vlastními důkazy, Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že v řízení před krajským soudem proběhlo obsáhlé dokazování, a sice řadou důkazů navržených právě stěžovatelem. Není tedy pravda, že stěžovateli nebyl dán dostatečný prostor k prokázání skutkového stavu věci.

[15] Se stěžovatelem pak lze souhlasit do té míry, že samotná skutečnost, že manželství cizinci přineslo výhodnější postavení (zajistilo pobytové oprávnění) pro konstatování účelového manželství nepostačuje. Ze zjištěných skutkových okolností nyní souzené věci však bez důvodných pochybností vyplynulo, že manželství bylo uzavřeno převážně za účelem získání pobytového oprávnění, na které by stěžovatel jinak neměl nárok. Stěžovateli nelze přisvědčit, že rozpory obsažené v tvrzeních obou manželů (představujících zásadní východisko pro posuzování účelovosti manželství) nebyly dostatečně závažné.

[16] K namítanému porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (stran stěžovatelem namítaného zásahu do soukromého a rodinného života) Nejvyšší správní soud odkazuje na závěry rozsudku ze dne 27. 3. 2014, č. j. 10 Azs 9/2014 - 32, bod [13], dle kterého prokázání účelovosti manželství *„jakýkoliv nepřípustný zásah do rodinného života pojmově vylučuje, neboť v účelovém manželství se osobní ani rodinný život již z podstaty*

neuskutečňuje“ (obdobně též výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Azs 326/2017 - 21, bod [33]).

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou, která poskytuje odpověď na stěžovatelem vznesené kasační námitky, a krajský soud nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2022

Mgr. Ing. Veronika Juřičková
předsedkyně senátu